فەرهەنگی “صادق ” … کامەران حاجی ئەلیاس

بوونی فەرهەنگ ، قاموس بۆ هەر کۆمەڵگایەك زۆر گرنگ و پێویستە بەمەبەستی ئاشنا بوون و شارەزا بوون لە ماناومدلولی وشەی زمانێکی تر. قاموس بەکاردەهێنرێت وەکو فاکتەرێك بۆ فێربوونی زمانێکی تر ، کە لەوانەیە زۆربەی تاکی ناو کۆمەڵگا،لە ژیانی رۆژنە بەگشتی بەتایبەتی لە کاتی گەشتکردن زۆر پێویستی پێبێت.
قامووس وەکو سەرچاوە بەکار دێت بۆ وەرگێرانی مانای وشە لە زمانێك بۆ زمانێکی تر جگە لە ئەرکی سەرەکی کە بریتتیە لە پێناسەی وشە لەرووی زانستی و دەربڕین و لەرووی رێزمانییەکەی هەر لەبەر ئەم هۆیانە کارکردن ئامادەکردنی هەرقاموسێکی زمان کارێکی ئاسایی و ئاسان نییە ،پێوستی بە ماندووبوونێکی زۆر دەبێت دەبێ ئەو کەسەی ئەم کارە دەکات شارەزایەکی باشی زمان هەبێت ،لە هەمان کاتدا بەرپرسیارەتیش لە ئەستۆ بگرێت.
کاتێ چاو خشانێکم بە نێو قامووسی (صادق)دا کرد ، کە لە عەرەبی – بۆکوردییە هەستم کرد کارەکە زۆر بە ووردی کراوە پەلەشی لێنەکراوە چ لە رووی زمانەوە یان لە رووی دەربڕینەوە ،بەجۆرێك وشەیەك چەندین مانای لە خۆگرتووەن، هەمووی ئاماژەی پێکراوە، هەموو کەسێك دەتوانێ وەرگێری هەر وشەیەکی عەربی بۆ زمانی کوردی دەستکەوێت ، کە بە پێی پیتی ئەلف و بێی عەرەبی ریز بەندی بۆ کراوە،وشەکان بەهەردو شێوازی سۆرانی و کرمانجی وەرگێردراوە ،ئەمەش سەلیقەو زانیاریەکی زۆر و ماندووبوونێکی زۆری دەوێت ،هەر لەو قامووسەدا ، رەچاو کردنی هەندێ وشە لەرووی کۆ و تاك کراوە ، بەجۆرێك مانای وشەکان داڕێژراون کە زۆر بەی تاکەکان لە رژیانی رۆژانە بەکار دەهێنن وە بەتایبەتیش لە رووی ئەدەبی و میدیایی، لەدایك بوونی قامووسێکی ئاوا ئاسان نەبوو، شەونخونی 30 ساڵەی نووسەر بووە کەلێکنی باشی کتێبخانەی کوردی پڕکردۆتەوە.
لەم قامووسەدا مامۆستایەکی شارەزا رۆڵێکی گرنگی هەبووە لە دەوڵەمەندکردنی بابەتەکەئەویش بەرێز مامۆستای زمانەوانی (جەلال زەنگابادی)یە، کەهاوکاری و گرنگی زۆری بە قامووسەکە بەخشیوە بەهۆی توانست و لێهاتووی، مامۆستای ناوبرا لە روو زمانەوانی ، مایەی دەست خۆشییە.
سادق رواندزی ناوی سادق حاجی جەوهەرە لە ساڵی 1964 لە شاری رواندز لە دایك بووە خوێندنی بنەڕەتی و ئامادەیی لەو شارە تەواو

کردوە .

دەرچووی کۆلێژی ئادابە لە زانکۆی بەغدا ساڵی 1990 .

▪ بڕوانامەی ماستەری لە کارگێڕی و بەڕێوەبەردن لە زانکۆی لوبنانی – فەرنسی ساڵی 2014.

-بڕوانامەی ماستەری لە لێکۆڵینەوەی مەیدانی تایبەتی بە زیندانەکانی هەرێمی کوردستان ، چۆنیەتی بەڕێوەبردن لە ژێر ناوی(هكذا تكلّم سجن المحگّە)) بە زمانی عەرەبی وەرگرتووە ساڵی 2015.

-کۆمەڵە شعیرێکی بە ناوی (دڵ و خاك) ساڵی چاپ کردوە 2012

کۆمەڵە شعیرێکی بە زمانی عەرەبی ئامادە بۆچاپ.

-لە ساڵی 28/2/1983 وەکو پێشمەرگەیەکی ناوخۆ بەشداری لە خەباتی کوردایەتی کردوە لە ساڵی 28/3/1983 سەرکردایەتی خۆپیشاندانی قوتابیان ئامادەیی رواندزی کردوە دژی بەعسییە شۆفێنییەکان سێ جاریش لەلایەن دەزگا داپۆلسێنەکانی بەعس گیراوە بە توندترین شێوە ئەشکەنجە دراوە.

دەست خۆشی لە برای بەڕێزم کاك سادق دەکەم هیوای سەرکەوتنی بۆ دەخوازم.